

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ
ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ
ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Заснований в 2009 році

Рівне – 2014

ББК 81
А - 43
УДК: 8

Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць.
Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. — Рівне: РДГУ, 2014. — 88 с.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем викладання іноземної мови, філології, теоретико-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Безкорвайна Ольга Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Заступник головного редактора:

Мороз Людмила Володимирівна – кандидат філологічних наук, професор (відповідальний редактор) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, член-кореспондент Міжнародної слов'янської академії наук, ректор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Михальчук Наталія Олександрівна – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Вербець Владислав Володимирович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Архангельська Алла Мстиславівна – доктор філологічних наук, професор (Рівненський інститут слов'янознавства Київського славистичного університету);

Оляндер Луїза Костянтинівна – доктор філологічних наук, професор (Волинський національний університет ім. Лесі Українки);

Гороть Євгенія Іванівна – доктор філологічних наук, професор (Волинський національний університет ім. Лесі Українки);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Литвиненко Світлана Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Стеріополо Олена Іванівна – доктор філологічних наук, професор, (Київський національний лінгвістичний університет);

Малафійк Іван Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ніколайчук Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Зимомря Микола Іванович – доктор філологічних наук, професор (Дрогобицький педагогічний університет ім. Івана Франка);

Сербіна Тетяна Георгіївна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 2 від 26.09.2014 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 09 — 03.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2014

Таким чином, ми робимо висновок, що сучасний етап розвитку методики викладання іноземної мови характеризується пошуком ефективних шляхів навчання, нових технологій, удосконалення форм, методів а також змісту навчання.

В дослідженнях останніх років зазначається, що методичні ідеї використання в процесі навчання краєзнавчих матеріалів ще не знайшли повноцінної розробки та введення в сучасну практику викладання іноземної мови у вітчизняній середній школі. Проте, будь – який регіон має яскраво виражені територіальні, природні, національні, культурно – історичні та мовні особливості. Тому, ми вважаємо, що необхідно враховувати ці особливості в процесі навчання іноземної мови та культури. Такий підхід у викладанні є одним з напрямків у формуванні в учнів знань про рідний край та має також виховне значення, тому що сприяє розвитку поваги та любові до рідного краю, здійснює вплив на формування особистості учнів.

Використання краєзнавчої інформації як мотиваційного засобу у навчанні іноземної мови робить свій певний внесок у формуванні різних видів компетенції учнів: мовної, мовленнєвої, лінгвокраїнознавчої.

ЛІТЕРАТУРА

1. Концепція загальної середньої освіти (12-річна школа) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.mon.gov.ua.
2. Лопасова Ж.Я. Роль и место лингвострановедческого аспекта при обучении иностранного языка./ Ж.Я. Лопасова.- Иностранные языки в школе. – 1985. № 2. –С. 24-27.
3. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: підручник / кол. авторів під керівн. С.Ю.Ніколаєвої. – К. : Левінт, 2002.
4. Національна доктрина розвитку освіти у XXI столітті / Указ Президента України від 17 квітня 2002 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.mon.gov.ua/laws/Ukaz_Pr_347.doc.
5. Нефедова М.А. Отбор материалов лингвострановедческого содержания для чтения / М.А. Нефедова.- Иностранные языки в школе. – 1994. № 4. – С. 38-41.
6. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів та спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов. – К.; Ірпінь : Перун, 2005.
7. Рахштейн А.Д. Лингвострановедческий аспект в преподавании иностранных языков / А.Д. Рахштейн.- Иностранные языки в школе. – 1990. № 36 – С. 13 – 14
8. Рубинштейн С.Л. Задачи и мотивы деятельности / С.Л. Рубинштейн.- Основы общей психологии. - М.: Педагогика. – 1989. – 243 с.
9. Сафонова В.В. Культуроведение в системе современного языкового образования / В.В. Сафонова.- Иностранные языки в школе. - 2001
10. Солонович Н.А. Лингвострановедческий подход как средство повышения мотивации при обучении иностранным языкам в старших классах средней школы: – Автореф. дис... кандидат. пед. наук. М., 1995. – 16 с.

Резюме. В статье рассматриваются роль и место страноведческого материала в формировании социокультурной компетенции учащихся на занятиях по иностранному языку.

Ключевые слова: урок иностранного языка, социокультурная компетенция, страноведческий материал, мотивация, формирование, обучение

The summary. The article deals with the problem of students' cross-cultural competence formation at the lessons of foreign language by studying a local region. The analysis of teachers' experience is given.

Key words: foreign language lesson, cross-cultural competence, formation, knowledge, study of a region, teaching, motivation.

Одержано редакцією 4.09.2014 р.

УДК:81:[378.147.016:004]

Н.Р. ДАНІЛОВА

ЗАСТОСУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-ЕКОНОМІСТІВ ІНОЗЕМНІЙ МОВИ

Резюме. Розглянуто принципи застосування комп'ютерних технологій у процесі вивчення іноземних мов у вузі студентами-економістами. Підкреслюється, що використання комп'ютерів та інтернету прискорює процес навчання, та підвищує мотивацію студентів.

Ключові слова: комп'ютер, інтернет, технології, навчання, іноземна мова, студент, викладач.

Постановка проблеми. Застосування комп'ютерних технологій — комп'ютерів, комп'ютерних мереж, Інтернету — у процесі викладання та вивчення іноземних мов у вузі відкриває для викладачів та студентів великі можливості. Наявність таких технологій дає викладачам можливість планувати такі види діяльності, які

вносять елементи нових змін та зацікавленості в контекст викладання та вивчення іноземних мов, а також застосувати їх на будь-якому етапі заняття. При цьому роль носія та передавача знань бере на себе сам комп'ютер, а викладач виступає швидше як наставник, який надає студентам стратегії щодо їх індивідуальної роботи по вивченню іноземної мови. Студенти можуть працювати індивідуально в позаурочний час або під час занять з іноземної мови. Вони самі організують свою роботу, а контроль знань проводиться за допомогою тестових завдань.

Автономна робота студента з комп'ютером вимагає від них самодисципліни і організованості а також може допомогти вирішити питання мотивації. Як правило, студенти економічного профілю не мають чіткого уявлення про свою майбутню професію і про бізнес в цілому. Як наслідок, низька навчальна та комунікативна мотивація негативно впливає на результати навчання. Очевидно, що сучасна ділова активність не можлива без використання комп'ютерних технологій. Враховуючи цей факт а також підвищений інтерес самих студентів до роботи з комп'ютером, дуже корисним бачиться побудова учбових занять таким чином, щоб студенти опрацьовували, або знаходили і опрацьовували матеріал з Інтернету, web- сторінок чи дисків CD-ROM. Для того щоб комунікація була реальною, викладач і студенти можуть користуватись електронною поштою.

Комунікативний метод викладання іноземних мов, на якому наголошує Міністерство Освіти України, націлений на взаємозв'язок усіх видів мовленнєвої діяльності: читання, письма, аудіювання і говоріння. Ясно, що сучасні комп'ютерні технології спроможні забезпечити тренування усіх цих навичок. Питання, яке залишається вирішити, це програмне забезпечення. Шляхи поповнення програмного забезпечення залежать виключно від можливостей та бажань учбового закладу. Перший і найпростіший спосіб — купити чи замовити готову програму. Але важко знайти програму, яка б повністю задовольняла потреби конкретного курсу. Тому можна адаптувати та удосконалити вже існуючі або напівготові (half-baked software) програми. Такі програми можна буде використовувати для будь-якого курсу чи групи. Але ж відомо, що якщо хочеш зробити щось найкращим чином, зроби це сам. Зрозуміло, програми написані самостійно Будуть максимально відповідати вимогам викладачів та студентів.

Інтернет — як технологічний, так і соціальний феномен, дозволяє людям у найвіддаленіших частинах світу спілкуватися між собою за допомогою *електронної пошти (e-mail)*, так і з використанням інших засобів, незалежно від відстані чи соціального стану людей, які ними користуються. Головною перевагою Інтернету є його великий комунікативний потенціал.

У своєму дослідженні, присвяченому ролі та місцю англійської мови в кібернетичному просторі, С. Гейтс висловлює певне занепокоєння з приводу політичного та культурологічного домінування англійської мови. Слід зазначити, що останнім часом ситуація стала дещо мінятися, багато інших мов зараз використовується в Інтернеті, зокрема, на його web-сторінках, і тому висловлюється навіть певні сумніви щодо продовження панування англійської мови в інтернетному просторі.

Можна назвати багато застосувань Інтернету — для розваг, надання послуг, організації різноманітних дискусій, встановлення та підтримання контактів, отримання інформації та в освітніх цілях. Зупинимось детальніше на цій його останній функції. Чимало викладачів іноземних мов в Україні погоджуються із встановленою у світі думкою про те, що однією з причин, чому Інтернет такий привабливий для освітніх цілей взагалі, є те, що при його допомозі люди, які цікавляться однаковими речами, вступають у взаємні контакти. Іншою причиною є те, що у всьому світі є багато різних джерел, з яких можна почерпнути потрібну вам інформацію, а Інтернет володіє для цього потужними ресурсами.

Можна сказати, що Інтернет робить реальністю мрію кожного викладача іноземних мов — якомога повніше та автентичніше ввести до студентів в аудиторію мову та культуру певних народів.

Світова комп'ютерна мережа

У різних друкованих джерелах поміщено багато інформації про web- мережу, яку вже всі звикли розпізнавати за символом *www*. Одним із таких найновіших та найпрактичніших видань є брошура Ч. Мансфілда та Т. Макнейла, написана спеціально для тих, хто вивчає іноземні мови. Це видання вводить викладачів іноземних мов та їх студентів у дивовижний світ цієї мережі та асоційованих з нею нових технологій.

Як вже зазначалося вище, web- мережа — це частина Інтернету, і складається вона з поєднання між собою комп'ютерів, в яких зберігається текстові, графічні, аудіо - та відео файли, тобто, web* сторінки. Сторінки web створюються за допомогою стандартизованої мови — HTML (*Hyper Text Mark-up Language*), мова для позначення гіпертексту. *Гіпертекст* — це нова форма тексту, в якій створюються активні зв'язки між різними частинами тексту та іншими текстами. Привабливою рисою таких електронних текстів є те, що з ними легко працювати, і що в процесі створення нового тексту не знищується оригінал. Мова HTML вказує які частини тексту є заголовками, які є зв'язками до інших сторінок, тощо.

Сторінки web охоплюють як інформацію, що міститься на вашому комп'ютері, так і списки інших корисних сторінок — від особистих до групових "домашніх" сторінок, де подаються дані про певну організацію та її співробітників.

Отже, світова комп'ютерна мережа є потужним джерелом корисної та порівняно легко доступної інформації, яку можна самостійно отримати навіть при мінімальній обізнаності з правилами її пошуку.

Підсумовуючи все сказане вище, зауважимо, що використання комп'ютерних технологій значне розширює та урізноманітнює програму вивчення іноземних мов у вузі. Проте, це завдання не з легких, перш за все через спільну для державних учбових закладів проблему недостатнього фінансування. Але необхідно пам'ятати про те, що використання комп'ютерів та інтернету прискорює процес навчання, підвищує мотивацію студентів, а також дозволяє здійснювати між предметні зв'язки, необхідні для ефективної професійної освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зубко Ю. Комп'ютеризація освіти як чинник трансформації суспільства в постіндустріальну епоху// Вісник Книжкової палати. – 2002, – №4. – С. 17–19.
2. Каптерев Д. От компьютерной грамотности к компьютерной культуре// Библиография. – 1998. – №5. – С.3-8.
3. Колин Н. Информатизация образования: новые приоритеты // Вестник высшей школы. - 2002. - №2. - С. 16-23.
4. Концепция информатизации образования//Информатика и образование. - 1990. - № 1. – С. 3–9.
5. Метешкин К. Интеллектуальные информационные технологии в организации учебного процесса// Новый коллегіум. - 2002. - № 1. - С. 24-28.
6. Роберт И. Новые информационные технологии в обучении; дидактические проблемы, перспективы использования //Информатика и образование. – 1990. – № 4. – С. 18–25.
7. Столяревська А. Л. Формування інформаційної культури студентів педагогічних вузів при вивченні курсу інформатики: Автореф.дис.канд.пед.наук за спец. 13.00.01 – теорія та історія педагогіки. Харківський держ. педаг. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Харків, 1998.
8. www.glossary.ru

Резюме. Рассмотрены принципы использования компьютерных технологий в процессе изучения иностранных языков в вузе студентами-экономистами. Подчеркивается, что применение компьютеров и интернета ускоряет процесс обучения и повышает мотивацию студентов.

Ключевые слова: компьютер, интернет, технологии, обучение, иностранный язык, студент, преподаватель.

The summary. The article deals with the principles of computer technologies usage in the process of foreign languages studies by students-economists at a higher school. It is underlined that using of computers and the Internet accelerates the studying process and improves the motivation of students.

Key words: computer, the Internet, technologies, teaching, foreign language, student, teacher

Одержано редакцією 11.05.2014 р.

УДК:371.135:008 – 053.67

О.В. БЕЗКОРОВАЙНА

КУЛЬТУРА ОСОБИСТІСНОГО САМОСТВЕРДЖЕННЯ СТУДЕНТА-ФІЛОЛОГА – АКТУАЛЬНА СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Резюме. У статті розкрито теоретичні положення щодо сутності та змісту поняття «культура особистісного самоствердження», схарактеризовано методичні основи досліджуваного явища.

Ключові слова: культура, особистісне самоствердження, вектор, саморозвиток, соціально-ціннісна діяльність.

Постановка проблеми. Актуальність проблеми виховання культури особистісного самоствердження (КОС) зумовлена новітніми тенденціями розвитку світового освітньо-виховного простору.

У період інтеграції України у світове співтовариство однією з найбільш актуальних є проблема виходу вітчизняної педагогічної науки на світовий рівень, зміцнення інтелектуального потенціалу майбутніх студентів. Побудова школи нового типу, заснованої на принципах гуманізму, демократизму, пріоритету загальнолюдських духовних цінностей, припускає не тільки відновлення змісту педагогічної діяльності, її методів і форм роботи, але і висуває підвищені вимоги до особистості випускника навчального закладу.

У зв'язку з цим розв'язання дослідницької проблеми розглядається нами як забезпечення організаційно-педагогічних умов для самоствердження особистості студента, здатного до різнобічного розвитку, удосконалення, самоосвіти, реалізації своїх індивідуальних задатків, природних можливостей та здібностей.

Проблема культури особистісного самоствердження – одна з усталених проблем людського життя, основний зміст якої становлять питання, як людині знайти себе, зреалізуватися, довести свою значущість собі та іншим людям. Людина завжди була одержима пошуком смислу життя і розуміння того, з чого складається її щоденне існування.

Аналізуючи історію розвитку поглядів на самоствердження як у вітчизняній, так і зарубіжній науковій літературі, роблячи ретроспективний аналіз, ми дійшли висновку щодо фрагментарного розгляду цієї проблеми.

ЗМІСТ

<i>Скібчик А.В., Мороз Л.В.</i> Оригінал як дискурс: стратегії і тактики співрозмовників	3
<i>Ковалюк В.В.</i> Структурно-семантичні особливості неологізмів англо-американського походження в сучасній українській мові	4
<i>Опанасюк І.О., Мороз Л.В.</i> Слова в часі (неологізми, архаїзми та історизми): особливості їх перекладу	7
<i>Пашко І.О., Мороз Л.В.</i> Жанрово-стилістична домінанта в перекладі	10
<i>Вакулинська Л.М.</i> Повтор як комунікативний мовний засіб у німецькомовних біблійних текстах	12
<i>Останчук М.В., Дуброва А.С.</i> Життєвий, творчий шлях та науково-педагогічна діяльність К. Е.Цюлковського	14
<i>Крук М., Мороз Л.В.</i> Рівні та одиниці перекладу	18
<i>Пашкевич М., Мороз Л.В.</i> Синтаксичний рівень і його одиниця: речення/висловлювання та їх дифініції для перекладознавства	21
<i>Король О.Ю., Мороз Л.В.</i> Значення поняття стилю для перекладацької інтерпретації	24
<i>Хомицька Р.В.</i> Семантичний аналіз прислів'їв та приказок	26
<i>Бігунова С.А., Зубілевич М.І.</i> Лінгвостилістичні особливості тексту як продукту мовлення	29
<i>Краля І.В., Мороз Л.В.</i> Час і простір у художньому творі як видова ознака мемуарної літератури	32
<i>Калініченко М. Н.</i> Готорні і «друге велике пробудження»	34
<i>Мороз Л.В.</i> Завершальна фаза еволюції конні-кетчерівського памфлету	38
<i>Шкода Н., Мороз Л.В.</i> Сюжетно-композиційні новації – провідний чинник жанрового розвитку художніх життєписів	39
<i>Новосад Н.І., Мороз Л.В.</i> Художня біографія як різновид ренесансної «літератури факту»	42
<i>Мороз Л.М.</i> Новелістична традиція на теренах англійського Ренесансу	44
<i>Михальчук Н.О., Івашкевич Е.Е.</i> Особливості розуміння поетичних творів Філіпа Морена Френо	49
<i>Кисляк О.В., Кравець Д.В.</i> Неочікуваний і зовсім несподіваний Ремарк	53
<i>Дуброва А.С., Трофімчук В.М.</i> Система і характер вправ професійно орієнтованого курсу для інтенсивного навчання читання	56
<i>Баталія Л.О.</i> Педагогічні та теоретичні засади розвитку альтернативних шкіл в країнах західнослов'янського світу	59
<i>Кушнір Н.В.</i> Застосування комп'ютера на заняттях з іноземної мови	62
<i>Черуха Н.В., Черуха В.В.</i> Тенденції розвитку методики викладання іноземних мов в Україні та за кордоном	64
<i>Бойко Н.Г.</i> Краєзнавчий матеріал як фактор забезпечення соціокультурної компетенції	67
<i>Данілова Н.Р.</i> Застосування комп'ютерних технологій для навчання студентів-економістів іноземній мові	69
<i>Безкоровайна О.В.</i> Культура особистісного самоствердження студента-філолога – актуальна соціально-педагогічна проблема	71
<i>Кочубей О.С.</i> Запровадження компетентнісного підходу у підготовці фахівців з вищою освітою	74
<i>Давнюк С.В., Козицька О.А.</i> Проблеми формування мовної культури студентів	78
<i>Олесюк Л.В.</i> Звуконаслідувальна лексика в сучасній англійській мові	80
<i>Михальчук Н.О., Івашкевич Е.Е.</i> Social intellect of the person in the space of his/her complex of interpretations	82
<i>Відомості про авторів</i>	86
<i>Зміст</i>	87

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

Збірник наукових праць

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету

Заснований у 2009 р.

Відповідальний редактор збірника Петрівський Я.Б.
Відповідальний за підготовку збірника до видання Мороз Л.В.
Технічний редактор Ковалюк В.В.
Комп'ютерна верстка Ковалюк В.В., Краля І.В.

Підписано до друку 26.09.2014 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 24,02. Обл. вид. арк. 17,39. Наклад 120.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31
Рівненський державний гуманітарний університет.

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел. 26-48-83

**А – 43 Актуальні проблеми філології та методики викладання
гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць. Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету. — Рівне: РДГУ,
2014. — 88 с.**

ISBN 966 — 7281 — 09 — 03.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем викладання іноземної мови, філології, теоретико-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

УДК: 81'243

ББК 81.2